

Szerkesztőség, kiadó - hivatal és nyomda... Uj Kelet telefonjai...

UJ KELET

ESZÉK-POLITIKAI NAPILAP

Lejár... á r a k... 400 lei... 220 lei... 120 lei... 40 lei

V. évfolyam, 235. szám

Cluj (Kolozsvár) 5683. Chesvan 4

1922 október 26. Csütörtök

LEGUJABB

Megalakult Bonar Law kabinete

London, okt. 25. A Reuter-ügynökség jelenti: Tegnap éjjel megalakult Bonar Law kormánya. Az új kabinet főbb tagjai a következők: Miniszterelnök: Bonar Law. Lordkancellár: Viscount Cawel. A lordok házában elnöke és leaderje: lord Salisbury.

Kincstári kancellár: sir Baldwin. Külügyminiszter: lord Curzon. Gyermatügyi miniszter: a de wassh... Indiai államtitkár: Viscount Peel. Hadügyminiszter: lord Darby. Tengerészeti miniszter: Amery. Kereskedelmügyi: sir Lord Greene. Egészségügyi: sir Griffith Baskin.

Vasúti katasztrófa a Balaton mellett

Budapest, október 27. A MÁV és a Déli vasút igazgatóságának együttes jelentése szerint kedden hajnalban nagy óra tizenöt perckor a Balaton-szigetgyörgyi határmentén állandó két vegyesvonat Keszthely állomás előtt a nyílt pályán összetűkötött. Orosz István mozdonyvezető meghalt. A vasútas, az utasok közül pedig Máté Ferenc, Fehér Istvánné és Takács Ilonka súlyosan megsebesültek, sokan könnyebben megsebesültek. Dönös Lajos távirádsz, aki a szerencsétlenséget előidézte, öngyilkos lett.

Az új csehszlovák kormány bemutatkozása

Prága, október 25. Az új Svehla-kormány bemutatkozott a képviselőházban. A miniszterelnök felolvasta kormánynyilatkozatát és a programról kijelentette, hogy az múltévi október tizenhétedikén az elődje által kifejtett programnak folytatása lesz. A cseh miniszterelnök a kormányprogram során kijelentette, hogy a szabadságkövetés az év december elsején készpénzben megfizetik. Legközelebb leszállítják a postai és vasúti tarifákat. A fajtegetéseket a Hlinka párti képviselők gyakori közbeiktatással zavarták.

Ezerháromszáz jelelt

London, október 25. Az új alsóház tagjainak száma az eddigi 707 képviselővel szemben lényegesen kisebb lett, mert Dél-írország képviselői az angol parlamentnek már nem tagjai. Az új képviselőház 615 tagot fog számlálni. Hír szerint különböző kerületekben mintegy 1300 jelölt veszi fel a küzdelmet. Ezek közül konzervatív 450, Lloyd George-párti 170, független liberális 300 és körülbelül 400 munkáspárti.

TÖZSDE

(x) A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai október 25 én: Napoleon 9800, London 11200 - 11500, New York 2500 - 2575, Buzarest 15 - 16, dinár 4000 - 4160, szokol, 80 - 84, márká 60 - 70, osztrák korona 345 - 355, lengyel márká 22 50 - 24.50, Paris 180 - 185, Milánó 100 - 105.

Most látjuk csak,

hogy Bethlen miniszterelnök ózintén átérte szavait, amikor számos esetben kijelentette, hogy nem azonosítja magát az ébredő magyarok tetteivel, hogy nem az az igazi keresztény politika, amit ők csinálnak. Igaza volt. Az igazi keresztény politikát ő csinálja. Olyan kicsiségeket, amelyeket az ébredők csinálnak, egy-két meglekelt zsidó fej, egy-két Dunába vetett ismeretlen hulla, vagy legfeljebb egy-egy falunak, issáki, orgoványi zsidóknak kiáltása, igazán sokkal kisebb dolog, sem hogy keresztény politikának lehessen nevezni. Mindezzel ő nem azonosítja magát. Aki igazi, meggyalult keresztény politikát akar csinálni, az tőle tanuljon. Az egyetlen Budapest területéről egyezre tizenöt ezer zsidó családot utasít ki. Nem lelték: családok. Ez a rendes statisztikai számítás szerint 75000 (hetvenöt ezer) zsidó lelkét jelent. Ez aztán nem holmi csip-csup ébredő pogrom, Héjjasgyilkolás, handabandulás: ez valódi, meggyalult keresztény politika: egy csapásra hetvenöt ezer zsidó léleknek kezébe vándorbotot nyomni. Nem mitológia és nem fantazmagória ez. Tizenöt ezer zsidó család - hetvenöt ezer zsidó lélek feje fölött vigyorog a keresztényi szeretet Budapestén.

Ehrlich G. Gusztáv és Zucker Hermann is megkapják már az időzést a budapesti rendőrséghez. Ugyanazt az Ehrlich G. Gusztávot, aki hallatlan panamáival évtizedeken keresztül segített világvárossá fej-

leszteni Budapestet, - Budapest most kilóki magából. Azaz, hogy Ehrlich G. Gusztávot nem féltjük és nem féltjük Zukkert se. A legkeresettebb kereszénykurzus sem lehet annyira kereszény, hogy a zsidó pénzt ne venné ziviesen kocsikendőcsnek. Ehrlich G. Gusztávot nem fogják kitoloncolni Budapestről minden galiciái származása ellenére sem. De azok a szerencsétlen tisztek: apró, szürke főrgök, szorgalmas, nincstelen krájlárosok, tanítók és ócskakereskedők, szegények, tizezrek, gyerekestől és terhes asszonyostól: mi lesz velük?

A távirati iroda 15000 zsidó családról ad hírt. Hetvenöt ezer zsidó lélek csak Budapestről. De hát akkor ki fog Budapesten maradni? Szegény, szorgalmas, munkás zsidóknak nincs arra pénzük, hogy megvásárolják a keresztény túrelmességet. Ők menni fognak. Az Ehrlichek, a Zucker Hermannok majd ott maradnak. Van egy régi axióma. Minden országnak olyan zsidói vannak, amelyeket megérdemel. Ez az ország: ez a Horthyország, ez a Bethlenország, ez a Héjjasország valóban ilyen zsidókat érdemel csak, Ehrlich G. Gusztávokat. Szegény, nincstelen, munkás zsidók, kultura hordozói, csak menjek és hálá a keresztényi szeretetnek, meini is fognak, amíg idők utolján, lesz majd a huszadik századnak is egy Spanyolországa, elretentő példaképek az egész világnak egy ország, mely belerohad a saját piszkába.

Csökkentik a tisztviselők létszámát

Kevés, de jól fizetett hivatalnokot akar Bratianu Vintila. Interpelláció a vasúti szerencsétlenségek miatt

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Ma ismét tíz törvényjavaslat került a kamara elé s a szenátusban is egész sereg javaslatot savastak meg. Ezel a gőzerővel keresztülhajtolt munkával kapcsolatban az ellenzéki "Adeverul" azt írja, a parlament elfelejti, hogy nem parlament és a törvényei nem lehetnek kötelezők az egész országra, melyet kizárta a törvényhozásból. A parlament mai üléséről az alábbi tudósítás számol be:

A kamara

Eukarest, október 25. A kamara mai ülését délután három órakor nyitotta meg Orleanu elnök.

Protopopescu felhívja a pénzügyminiszter figyelmét az ügyleti adók alkalmazásának előfordult nehézségekre.

Anghelescu közoktatásügyi miniszter törvényjavaslatot nyújt be az egyetemi törvény egyes rendelkezéseinek módosítására vonatkozólag, majd Constantinescu földmivelségi és Marsescu munkaügyi miniszterek betérjesztik a tegnap a szenátus elé terjesztett törvényjavaslatukat.

Jorga parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot terjeszt be, mely szerint Berthelot tábornoknak a román állampolgári minőségét adományozzák és ezenkívül házat és földet is az országnak.

Constantinescu miniszter a kormány nevében kijelenti, hogy magáévá teszi ezt a javaslatot. (Általános taps).

A kamara Jorga javaslatát külföldiállással megzavassa.

Kiseb bejelentések tudomásulvétele után a Ház megszavazta az 1923 évi korosztály sorozására és a hadirokkant tisztek előléptetésére vonatkozó hadügyminiszteri javaslatokat, majd a tisztviselői drágasági pótlék felemeléséről szóló javaslat tárgyalására tértek át.

Jorga szólal fel először és helyteleníti, hogy értéktelen pénzzel akarnak segíteni a tisztviselőket. Nem itt kell megfogni a dolgot, ha felemelik a fizetések, akkor az árak is emelkedni fognak. Gondoskodni kell a spekuláció letöréséről és az élel olosóbbításáról. Így sokkal helyesebben tudják majd megoldani a tisztviselők anyagi gondjainak problémáját. A javaslatot egybéként elfogadják.

Sassu miniszter Jorga felszólalásával kapcsolatban rámutatott a nagy sertes- és szirhiányra, amely sok bajnak az okozója. A javaslat általános vitájában felszóltak még Stranoher (Csernovits), Seprelinszky, majd

Bratianu Vintila

pénzügyminiszter emelkedett szólásra. Kijelentette, hogy az ország pénzügyi helyzete várakozáson felül javult, ami megengedi, hogy a tisztviselőknek a javaslatban előirányolt összeget nyújtsuk. Válaszol a javaslatot szemben felhozott kritikákra és közli, hogy

a tisztviselői pragmatikáról szóló törvényjavaslatot a parlament rendszeres ülésében fogja betérjeszteni. Hangsúlyozza, hogy a tisztviselők helyzete az állam mindenkori helyzetétől függ. A kormány nyolc hónap alatt helyreállította az állam külföldi hitelét és jelenleg oltudatosan dolgozik a valuta emelésén. A mai törvény csak provizórikus jellegű. Az ideál: kevés, de jól fizetett tisztviselő.

A pénzügyminiszter ezután még közli, hogy az adóbevételek rendszeres folyik és különösen a forgalmi adó növeli az állam bevételeit. Mielőtt a helyzet megengedi, a hátszállékos fizetési adót el fogják törölni és átmenetileg ebben az adóban is progresszivitást fognak behozni.

Ezután megkezdik a javaslat részletes vitáját, amelynek felszóltak Seprelinszky, Giurculeacu, Joanitscu, Friteanu, dr. Roth, Dan, Tanasescu, Dragos és Mandreacu, majd Garboviceanu előadó és Bratianu Vintila pénzügyminiszter, aki kijelentette, hogy a lelkészek, tanítók és tanárok, valamint a községi és megyei tisztviselők is megkapják a felemelt drágasági pótlékokat.

A kamara ezután megszavazta a törvényjavaslatot és kisebb vita után elfogadta a kincstári bonok konszolidációjáról szóló törvény módosítását valamint az állami könyvvizetési törvény módosításáról szóló törvényjavaslatokat is.

Az ülés este félnyolckor ért véget.

A vasúti katasztrófa a szenátusban

Bukarest, október 25. A szenátus mai ülésén Ferachide elnököt. Az ülés megnyitása után Mardarescu hadügyminiszter benyújtja az 1923. évi korosztály sorozásáról szóló - a kamara által már megszavazott törvényjavaslatot, amelyre kimondják a sürgősséget.

Xenofon Eraklide interpellációt intéz a közlekedésügyi miniszterhez a vasúti szerencsétlenségek ügyében és kérdesi a minisztert, melyek a valóságai, adjudi és murfatiari szerencsétlenségek okai és mily intézkedéseket tett hasonló szerencsétlenségek megakadályozására.

Ezután az ülést felfüggesztették és az egyes bizottságok megvitatták a javaslatokat.

Az ülés újbóli megnyitása után a szenátus megszavazta Mardarescu miniszter fentebbi törvényjavaslatát, majd Constantinescu miniszter betérjeszti a Berthelot állampolgárságára vonatkozó törvényjavaslatot, amelyet a szenátus Franciország éltetésével külföldiállással megszavazott. Az ülés délután hat órakor ért véget.

A népszövetségi ligák munkája.

Budapestről jelentik: A népszövetségi liga budapesti ülésének befejezése után a főtanács kommunikét adott ki, amelyben beszámol a budapesti tanácskozásokról. E szerint a liga budapesti tárgyalásai csak előkészítő értekezlete volt egy a jövő évben Bécsben tartandó nagygyűlésnek. A nagygyűlés előkészítésével egy bizottságot bíztak meg, mely bizottságban egy török delegátus is helyet foglal. Azonkívül két bizottságot választottak, amelyek a nemzetgazdasági és a lezserelési kérdéseket fogják tanulmányozni. Foglalkozott azután még a bizottság a traciál mézszárlásokról érkezt hírekkel is és a helyzet megvizsgálására egy bizottságot küldtek ki Tráciába.

Andrássy Gyula koholmányának tartja Károly exkirály politikai végrendeletét

Az Új Kelet tudósítójától — Budapest, okt. 25. Károly király Bécsben felbontott végrendeletéről Apponyi és Andrássy nyilatkoztak a „Nemzeti Újság”-nak. Apponyi többek között a következőket mondta:

„A végrendeletben nem látok szenzációt, mert az nem áll ellentétben a boldogult király miedvéig jellemző nemzeti öntudatával, amelynek ápolását, amint biztosan tudom, az özvegy királynénak és a trónörökösnek az utóbbi napjaiban is lelására köthet. Szomorú dolog, hogy egyes tényesők a királynak ezen nemzeti orientálódását még figyelemre se méltatják. A végrendeletnek az osztrák örökös jogokról szóló részéről az osztrák tartományokban uralkodó irányvonalnál fogva gyakorlati jelentőséget nem tulajdoníthatok. A volt király még 1920 végén kijelentette Rakovszkyhoz intézett leveleiben, hogy Magyarország katonai és pénzügyi erejét más országokra való igényei érvényesítésére felhasználni nem akarja, mert a pragmatika szankciónak a kölcsönös védelmére vonatkozó rendelkezéseit megszüntetnie tekintti. Ennek fogva Magyarország teljes állami függetlensége, katonai és külpolitikai tekintetben csorlát nem szenvedhet. Ezen elveket hagyta örökségül özvegyére és fiaira, amiről én és gróf Károlyi József tanuskodhatunk.

Ezek szilárd tények, mert megboldogult királyunk létkében végbement történelmünk utolsó századaiban pártatlan lelki átalakulásokat szüleményei voltak és mert Zita királyné ilyen szelvényben neveli Ötök királyt. Ezeneken a tényeken megtörik minden jó, vagy rossz hiszemű kísérlet, amely azt célozza, hogy a magyar legitimizmus ellenében a nemzeti gondolatot.

Andrássy nyilatkozata a következő: — Nem tartom valószínűnek, hogy a végrendelet eredeti volna, sőt rossz hiszemű koholmányok tartalom és az hiszem, hogy egyes körök Budapesten készítették. Abszurdum, hogy a megboldogult király Rakovszkyról és Windicgrátról így nyilatkozott volna. Rakovszky bizonyos körök diszkreditálni akarják. Különböző is csak egy végrendeletről tudok, amely kézem között volt és amelyet a királyi családnak kézbesítettem, de az politikai nyilatkozatokat nem tartalmazott. Csupán egy politikai tanács volt benne a királynéhoz, hogy mindig alkalmazkodjék a magyar alkotmányhoz.

— A szigeti hitközség és az Új Kelet. Körülbelül két hónapja, hogy Máramarosban lezajlottak a ratifikálás ünnepségei. Az ünnepségről és a vele kapcsolatos hitközségi ügyekről akkoriban részletesen megemlékeztünk. A szigeti hitközségnek hozzáuk küldött átiratából most arról értesülünk, hogy szeptember tizenhétedikén „Prager Chaim” szavár tette az Új Kelet című lapnak hitközségünkkel foglalkozó közleményeit, melyekben főbbünk és elnökünknek téves hírek láttak napvilágot. E hírek nevezetesen az általunk egész hitközségünkre diffamáló és csak arra alkalmasak, hogy a közvéleményben azt a hitet keltsék, mintha főbbünk és elnökünk közötti hivatalos érintkezésükben bizonyos mérvű elhidegítés, sőt szakadás állott be. A hitközség az Új Kelet helyreigazító közleményét kéri ebben az ügyben, amit készséggel magasztalunk. Közöljük, hogy a képviselőtestület határozással állapította meg a főbbi és elnökről szóló hírek tévesességét. Együttal kijelenthetjük, hogy mint mindenkor, a szigeti esetben is, lapunk jóhiszeműen és tárgyilagosan járt el és minden szakkülső ázándék távol állott tőle.

Egy zsidó nagykövet pályafutása

Oszkár Strausz megírta a memoárjait

London, október 17.

A modern diplomácia egyik legérdekesebb alakja Oszkár Strausz, az Egyesült Államok volt konstantinápolyi nagykövete. Kivételes pályafutása sok csodálatot kellett, de irigységet csak kevesekben, mert tehetségét még az ellenségei is elismerték. Életútja mindazonáltal azok előtt, akik távolabb állottak a diplomáciától, talányosnak látszott és amit abból megérteni nem tudtak, azt könnyebbség oááért a véletlen és a szerencse számlájára írták. Most az én magam segíti meg munkájában a titokzatosokat. Az „Outlook” című amerikai folyóiratban. Négy elnök alatt” címmel megírta az autobiográfiáját, amelyből az első két fejezet már megjelent. Ez a bevezető két fejezet ugyan még csak az esután következő dolgok hátterét adják, de a zsidó olvasó számára mégis talán ezek a legérdekesebbek, mert életmunkájának áforrásait tárják fel.

Az önéletrajz hangja és stílusa szimpatikus, mert szerény és tartózkodó, mintha attól félne, hogy túlsókat beszél önmagáról. De van az írásában valami szablonos is, valami, ami mára is érvényes és másokat is jellemezhet. Az ő biográfiája ez, sokszor mégis úgy hat, mintha általában az amerikai német zsidó élet-rajza volna.

Oszkár Strausz Németországban született. Bücskén valija, hogy előkelő és neves családból származik. A szépapja nagy szerepet játszott abban a sahinhdiumban, amelyet Napoleon a zsidó jogok szabályozására összehívott. Az apja — így mondja — gazdasági volt, földbirtokos, valószínűleg inkább kereskedő, mint termelő. A negyvenes évek forradalmaitan törekremet. Az elszegényedett ember Amerikába ment át az életenergiáját, de oda egyedül megy, a családja csak két év múlva követheti. Oszkár akkor negyedéves volt. Az új élet bizony küzdelmes volt. Házalással kezdte, de meri a házalási licenc drága volt, földat a pedlerkedést és szabóüzletet nyitott egy kis városkában.

Jellemző és egyúttal meghatározó is, milyen szeretettel ír Oszkár Strausz az édesapjáról. Nem szűgyelli alacsony életstandardját, de nagy igyekezettel kimutatja, hogy fölülemelkedett a foglalkozásán. „Lamdan” volt, talmdtudó, erre büszke a nagykövet. Mindig magával hordta a bibliát, mert szerette a teológiai témákat és nagy gyönyörűséggel disputált azokkal a zsidó farmerokkal, akik a Talmudban szintén jártasok voltak.

A nyolcvanas években már New Yorkban találjuk, sőt akkor már a politikai életben tényezőnek ismerik el. Többára egy nagyvállalás kereskedelmi szervezetnek és a politikai faktorokkal állandó és belső érintkezésben volt. Clewland akkor jelölte magát az elnökségre és Strausz melléje állt. Neki magának azonban akkoriban még nem voltak politikai ambíciói, az ületnek élt és egész munkásságát ez kötötte le.

Nem is öbelölde magából sejtették ki azok az ambíciók. A politikai pályára való figyelmét Norman, marylandi szenátor kellette fel. Normanul Chicogóban találkoztak. A királyi politikai elismeréssel nyilatkozott az időben megjelent könyvről, amely Amerikában felhívást keltett. A könyvnek ez volt a címe: „A köztársasági forma kialakulása az Egyesült Államokban”. Norman kijelentette, hogy Amerika közelebe nem nélkülözheti a tehetségeket. Aki így ismeri a republika fejlődését, annak az a kötelessége, hogy tudását a köztársaság szolgálataiban értékesítse.

— Sz. Sz. Kozsa — folytatta Norman — már nem sokáig tarthatja ma-

gát állásában. Javasolni fogom Clewland elnöknek, hogy a konstantinápolyi nagykövetségre őnt nevesse ki. Amellett, hogy ott értékes szolgálatakat tehet az Uniónak, a maga számára is tehet valamit. Folytathatja tanulmányait és az amerikai történelmet csak nyereségre fog, ha az amerikai kormányformáktól eltérő formákat forrásairól tanulmányozhatja.

Új perspektíva nyitott meg Strausz előtt. Norman felbresszette az ambícióját és most már minden vágya a diplomácia felé vonzotta. De előbe állt a pénzkerés. Strausz akkor már család ember volt, két gyermeke volt és nem nagyon gazdag. A nagyköveti fizetést pedig éppen akkor évi tízezer dollárról két és félre szálították le. Kozsa súlyosan érezte ezt az elégtelen fizetést és olyan visszavonult életet élt Konstantinápolyban, amely nem felelt meg az Egyesült Államok tekintélyének Strausz attól félt, hogy ő sem emelheti az Unió presztizsét, de apja és testvérei megnyugtatták. Megígérték neki, hogy átvessik amerikai ületeit és gondoskodni fognak arról, hogy az állami szűkességből fizetését megpótolhassa a maga jövedelmeivel.

Norman ez idő tájt összehívulöböszt Clewland elnökkel és alig viták figyelembe, mikor konstantinápolyi nagykövetnek Strausz ajánlotta. De akkor már mások is szentimentáltak, különösen Charles Schurtz, Amerika legbefolyásosabb államférfia és John Ford, a „Times” akkori szerkesztője, akik a nagyköveti állásra való kinevezését nyomatékosan támogatták.

Clewlandnak lezsett a Strausz-féle kombináció, de aggodalmi voltak a zsidósága miatt. Azt mondta: Amerika törzstörzsi érdekei leginkább a miszsiótársulathoz fűződnek és attól fél, hogy azok nem szívesen látnák a zsidó nagykövetet. Ez ekkor közbelépett egy keresztény pap, aki Oszkár Strausz javára döntötte el a kérdést. Henry Word Bithshernek hívta ezt a papot, aki a legbefolyásosabb emberek egyike volt. Levelet írt az elnöknek és ebben annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Strauszról hivatottabb férfit nem ajánlhat.

De rátermettségén kívül — írja ebben a levélben — még más tulajdonsága is érdekelt: az a tény, hogy zsidó. Az a keserű előítélet, amely elmérgesi Európát közszellemét, ne rontsa meg Amerika közszellemét is. Oszkár Strausz éppen azért kell kinevezni nagykövetnek, mert zsidó. Buzel a ténnyel fejlesse ki Amerika elismerését a zsidó nép iránt, amely intelligenciájával, moráljával és liberálisumával nemcsak magát az államot segíti meg demokráciájának kiépítésében, de a társadalmat is. A kormány kötelességet teljesít, ha valamely módon kifejezi becsülését a zsidó nép iránt. De ne csendben tegye ezt, hanem nyitva és olyan formában, amely az amerikai nép gőniussához legméltóbb. Amely legméltóbb ahhoz a gőniuszhoz, amely sokféle népet nevel és minden polgári, skármilyen vallás-hoz, néphez vagy fajhoz tartozik is, egyenlőnek tart.

A nagyserü keresztény pap ajánlása után Clewland eljette az aggodalmait. Kinevezte Oszkár Strausz konstantinápolyi nagykövetnek és Amerika egész sajtója rokoszenvesen fogadta a kinevezést. Az elnök büszke volt az elhatározására, annál inkább, mert azok között, akik ebből az alkalomból üdvöslő feliratokkal ársztották el, legelső a Törökországban működő amerikai kereszténymissziók voltak. Ezek a missziók nem félték a zsidó nagykövet őt és nem féltették tőle a keresztény érdekeket sem.

Nathan Parker

— Megjelent az Új Kelet könyv-osztályának részletes katalógusa. Kérje sürgősen.

A lupényi bánya újabb katasztrófája

Bányarobbanás az Ilona-tárnában. Hét ember pusztulása, Százhuszonöt bányász szerencsésen megmenekült

Az Új Kelet tudósítójától — Lupény, október 25. Tegnap délután körülbelül 1 óra lehetett, mikor a várost egy rémes hír járta be. „200 ember belepustult az Ilona-tárnában.” Később aztán kiderült, hogy a szerencsétlenség kisebb méretű, mint ahogyan azt az első pillanatokban hitték.

Bányarobbanás történt az Ilona-tárnában elővigyázatlanság folytán. A katasztrófát ismét az okozta legfőképpen, hogy a légsűrűsödést nem vették észre. Az Ilona bánya harmadik emeletén százhuszonöt ember dolgozott, míg ott, ahol a robbanás történt, szerencsés véletlen folytán csak hét ember végezte munkáját. Ebben a pillanatban még nem tudták pontosan a halottak számát. Valószínű azonban, hogy a robbanás színhelyén dolgozó hét munkás áldozatul esett a szerencsétlenségnek.

Az odapusztult munkások holttestét még nem sikerült kiszedni a romok alól, mert a szükséges fúrógépeket még nem tudták megszerezni és így kevésszámú katonaság végei egyelőre a mentési munkálatokat.

A bányaigazgatóság még nem adott ki semmiféle kommunikét a légrobbanásról és így nem áll rendelkezésünkre pozitív adat a halottak számáról.

A szerencsétlenségről azonnal jelentést tettek Bukarestbe, ahonnan azonnal bizottság szállt ki a helyszínre. A bizottság szigorú vizsgálatot indított annak megállapítása végett, kit terhel a felelősség a katasztrófáért.

— A határkiigazító-bizottság Szalontán. A határ végleges megállapítására most működik az új határ-megállapító bizottsága Bilarmegyeben. Az elmúlt hét folyamán a bizottsághoz becsatolt román delegátus elnöke, Anetasiu eszreos magához kérte Szalonta város kiküldöttjét, akivel közölte, hogy ez a hét, valószínűleg szerdán Szalontára érkezik a határ-megállapító bizottság a végleges határ-megállapítás végett. A községi előjáróság vasárnapra egy értekezletet hívott egybe a szalontai városbárára, amelyen tudomására hozta az érdekeltektől a bizottság valószínűleg szerdán érkezik Szalontára és hogy mindenki kérheti a földjén átharadó határ megfelelő rendelkezését. Az érdekeltektől közölt egyeztetés az a felfogás alakult ki, hogy Szalonta az új határvonal által levágott határrészek nélkül életheptelen és azért egy közös kérvényben kívánták kérni, hogy a szalontai határföldet odatarozzanak, s hogy magát a várost csatolják. Az előjáróság maga egy memorandumban rámutatott arra, hogy mily súlyosan érinti Szalonta gazdasági életét annak a 4400 hold földnek az elcsatolása, amely ma a határon túl esik. A gazdák megukt ettől a kérvény-től függetlenül kérik a saját tirtosaikra a rendelkezést.

— Minden cionistának el kell olvasnia Nachum Szokolov művét, az „Új Zsidó”-t

Még sehol és soha nem voltak kaphatók készen olyan kitűnő öltönyök, felöltők, fluruhák, mint most 1433 KATZ és MENDEL cégnél Cluj, Főter 10 sz. Szüvegetek nagy választékban

Megérkeztek a legújabb párisi és bécsi modellek. Kalapalkításokat a legújabb divat szerint jutányosan vállalok. Masamód cikkek gyári árban kaphatók. Moskovits Rozsika Cluj—Kolozsvár, str. Memorandului (v. Unió utca) 9. sz. 1427

Bonar Law már visszavonulásra gondol

Csökkeneni akarja Anglia külföldi kötelezettségeit. Lloyd George új koalíciót készít elő

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, október 25. Bonar Law az unióisták ülésén kijelentette, attól tart, hogy nem sokáig viselheti hivatala terhét. Ha elérkezik az ideje, mikor hivatalát tulságosan terhesnek érzé, ne várják tőle, hogy tovább is megmaradjon hivatalában. Bonar Law egyébként csütörtökön Glasgowban nagy beszédet mond, amelyen bejelenti, hogy ellékölt szándéka Anglia külföldi kötelezettségeit csökkenteni, amennyire ez az ország becsületével összeegyeztethető. A Reuter ügynökség jelentése szerint Law a királynak a parlament feloszlását ajánlotta. Azt hiszik, hogy ez csütörtökön meg is történik. A „Star” című nap szerint Bonar Law az új választásokat november 15-én akarja megtartatni.

Lloyd George készületben

London, okt. 25. A „Daily News” írja: Lloyd George barátai remélik,

hogy a volt miniszterelnöknek az új parlamentben elegendő számú híve lesz ahhoz, hogy Bonar Law kormányát alkalmas pillanatban megbuktassa és koalíciót léptessen helyébe. Arra számítanak, hogy a konzervatívoknak a 615 képviselő közül a parlamentben 300 nál több pártbírák nem lesz.

Manchester, okt. 25. A liberális párt közölte a párt programját, amelyben kijelenti, hogy a népszavazás és a lefegyverzés híve. A német jóvátétel leszállítását, a szövetségi adósságok törlesztését követeli Európa pénzügyi stabilizálására.

London, október 25. A munkás párti manifesztumot fog kiadni, amelyben a bolsevizmust visszautasítja, de fentartja a vasutak és a bányák államosítására vonatkozó programját.

Bratianu átalakítja a kormányt

Duca külügyminiszter beszámolója. A köztisztviselők nem elégszenek meg a drágasági pótlékkal

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, október 25. Mihalea ma visszaérkezett a fővárosba. A parasztpárt veséje holnap folytatni fogja Maniuval megkezdett tárgyalásait. Ezekkel a sikerrel bízható tárgyalásokkal kapcsolatban a „Lupta” arról értesül, hogy

Bratianu miniszterelnök nagy átalakításokat tervez kormányában.

A miniszterelnök szeretné Jorgát rábírní arra, lépjen be kabinetjébe, miáltal az ellenzéket talán visszahozhatja a parlamentbe. Az eddigi elhangzott ellenzéki nyilatkozatok után itélve azonban ez nem valószínű.

Bukarestből jelentik, hogy a „Lupta” értesülése szerint Romániát a keleti békekonzferencia Duca külügyminiszter fogja képviselni. Ezt bizonyítja, hogy Duca külügyminiszter a kamara külügyi bizottságában tegnap exponát tartott a külügyi helyzetéről. A miniszter rámutatott a magyar nemzetgyűlésen a gyulafehérvári koronázásról elhangzott interpellációra és kijelentette, hogy ez az eljárás nem tartható. Ez az interpelláció csak egy lecseszés ama események sorában, amelyekkel

a magyarok a trianoni békét folytonosan megszegik.

A román kormány Jugoszláviával és Csehszlovákiával együtt meg fogja tenni az ellen a szükséges lépéseket. Ami az Oroszországgal való viszonyt illeti, a külügyminiszter kijelentette, hogy Szovjet-Oroszország és a nagyhatalmak egymásközi viszonyában nagy változás állott be azáltal, hogy Oroszország a régi diplomáciai kapcsolatokat újból felvette. A leszerelési konferenciára vonatkozólag Duca rámutatott arra, hogy

Oroszország vonakodik végleges választ adni a Dnyes ter-menti határok fejtéséről

Ilyen körülmények között Románia nem fog Moszkvába menni és érdekeinek ottani megvédését Lengyelországra bízva, amellyel a varsói konferencia minden kérdésben megállapodtak.

A keleti kérdésben a veszély elmúlt.

Romániának itt egyedül szerepe lesz a nagyhatalmaknál. Múltán a szövetséges kormányok el szeretnék kerülni, hogy Kelet-Ércia visszavételén folytan Törökországnak és Bulgáriá

nak közös határa legyen, felvetődött az az eszeme, hogy Tráciában egy nemzetközi korridor létesítsenek, ugyanolyan nemzetközi és semleges rendszer bevezetésével, amely a tengerpartok felett is be van vezetve.

Az angol helyzetet illetőleg Duca annak a véleményének adott kifejezést, hogy

a Bonar Law-kormány csak átmeneti jellegű.

Ugyanezeket mondotta Duca külügyminiszter a „Lupta” tudósítójának. Kijelentette, hogy a leszerelési konferencia ügyében semmiféle újabb változás nem történt. A román kormány közölte a moszkvai kormány-nal azokat az indokokat, melyek miatt a konferencián részt nem vehet, illetve rámutatott asokra a feltételekre, melyek teljesítése esetén résztvevni hajlandó. Románia még nem kapott választ az orosz szovjetkormánytól, vajjon elfogadja-e ezeket a feltételeket, smylek nélkül Románia nem küldi el képviselőt Moszkvába.

Bukarest, október 25. Az állami tisztviselők és nyugdíjasok szövetségének küldöttsége ma kihallgatáson jelent meg Bratianu Vintila pénzügyminiszternél, akiknek átnyújtotta a szövetség memorandumát. Ebben kijelentik, hogy

a tisztviselők nem elégedhetik meg a drágasági pótlékkal,

nagyobb pótlékat követel a családosi tisztviselők részére és egyenlőséget kíván az összes tisztviselői kategóriáknál. A tanítók küldöttsége kérték a minisztert, hogy a drágasági pótlékokat a tanítószemélyzet részére is folyósítsák.

Bukarest, október 25. A bírói ki-nevezések, áthelyezések és előléptetések egyszegezéséről szóló törvényjavaslatot a kormány a rendes ülés-szakon fogja be-nyújtani.

KADIMA KÖNYVTÁR

1. szám.

Nachum Sokolow

Uj zsidó

Ára füzve 12 lei, kötve 20 lei.

UJ KELET könyvosztálya Cluj, Str. Baron L. Pop No. 10.

Inkvizitor sziguracadetektív. Szatmárról jelentik: A szatmári törvényszék ma egy sziguracadetektív fölött itélkezett, aki középkori kegyelenséggel, tüzes-vassal vallatott egy ártatlan embert. Pop Jucó nagy-károlyi sziguracadetektív még az őss folyamán egy kis „kirándulásra” ment Csomaköz községbe. A titkos rendőr ur mindenféle titkos dolgokat mívelt a kis községben, ahol a véletlen összehozta egy Czumbil József nevű emberrel. Czumbil izsgága természetű, rosszindulatú ember, egy kis denunciacióval akart pénzhez jutni és egyben két régi haragosának kellemetlenkedni. Princinger János tanítót és Angyal András gépészt feljelentette, hogy két dohányvágógépet rejtegetnek. Pop Jucó megidézte a két „vádoltat” és a spanyol inkviziciót megegyezítő kegyelenséggel megkezdte a vallatást. Vörösre verte az aldozatát, majd mikor ezek nem tudták előadni a gépeket, izzó vassal süttötte a szerencsétlen emberek testét. A szatmári detektív fölött szombaton itélkezett a szatmári törvényszék. Hét hónapra fogházat kapott.

Koronázási amnezia az uszora-bíróságok ellátójának. A kereskedők tanácsának butaresti központja eljirt a kormánytól, hogy az uszora-bíróságok felhajtott működés ellen intézkedjenek. A bukaresti központ most értesítette a kolozvári tagozatot, hogy a kormány határozott kérésükre a koronázás alkalmától adott amnezia-t az uszora-bíróságok által megtüntetett kereskedőre is kiterjesztette. A kolozvári kereskedőválasztmány tegnap foglalkozott a központtal ezzel az átirattal és elhatározta, hogy november 19-én a tárgyakban nagygyűlésre hívja fel Kolozsvár kereskedő társadalmát a gyűlés után a kolozvári uszora-bíróság itésleit közzé teszi a központtal. A meg-büntetett kolozvári kereskedő névsorának összeállításával Aldika János választmányi tagot listák meg.

Két lei a villamosjegy ára Bukarestben. Butarestből jelentik: A főváros tanácsa tegnap ülésén hozzájárult ahhoz, hogy a villamosvasúti tarifát egy leiről két leire emeljék fel.

Wirth kancellár a német katasztrófáról

Külföldi pénzügyi szakértőkkel tárgyalnak Berlinben a márka megjavításáról. Ebert 1926-ig a német birodalom élőké marad

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, október 25. Wirth kancellár ma folytatta a pártok vezé-reivel megkezdett tárgyalásait. A német nacionalista pártot és a kommunistákat nem vonták be a tanácskozásokba, amilyeneken a gazdasági krízisről folyt a vita. A kancellár a helyzetet katasztrófának mondotta és rámutatott arra, hogy a természetbeni szállítások teljesen kérdéssé váltak. A birodalmi gyűlésen ma az a hír terjedt el, hogy Wirth új koalíciót akar létrehozni és pártokon felül álló kabinetet akar alakítani, a „haza mindenek előtt” jel-szóval. A lapok egyhangú megállapítása szerint Németországban fontos események és komoly elhatározások várhatók.

A kancellár fogadta Müller és Bauer szociáldemokrata képviselőket, akik követelték a szociáldemokrata párt-nak a márka-kurzus megjavítására vonatkozó határozatait. Követelték, hogy a birodalmi bank három százeven millió aranymárkát bocsásson a pénzügyminiszter rendelkezésé-re a márka stabilizálására. A kormány mint kíváló külföldi pénzeszköz-értéket hívott meg a márka árfolyam stabilizálására vonatkozó tanácsko-zásokra.

Ebert marad az elnök

Berlin, okt. 25. A birodalmi gyűlés névszerint szavazásban a fogda Ebert birodalmi elnök működési ide-jének 1926. július 30-ig való meg-

Olaszország és Franciaország megegyezett a keleti konferencia programjában

— Az Uj Kelet munkatársától —

Páris, október 25. A külügyi hivatalban megérkezett az olasz jegyzék, amelyben Sforza gróf bejelenti, hogy helyesli a keleti konferencia összeállítását és Oroszország részvételét. Óhajja, hogy a tárgyalások mielőbb megkezdődjenek és azt ajánlja, hogy minden ország két megbízottat küldjön ki. A konferencia színhelyül közép- vagy déli-európai várost ajánl.

Franciaország és Olaszország között csak teljes megegyezés jött létre a keleti konferencia dátumára és programjára.

Görögország fizesse Törökország adósságait

Angora, október 25. A nemzetgyűlés elhatározta, javaslati fogja a keleti békekonzferenciának, hogy Törökország összes adósságát Görögországra hárítsanak. Ezáltal Törökország megmenekülne minden jóraté-teli kötelezettségtől.

Konstantinápoly, október 25. Az anatóliai helyzet tanulmányozására kiküldött amerikai bizottság visszaérkezett Konstantinápolyba. Az amerikaiak kijelentették, hogy a kegyetlenkedésekről és gyújtogatásokról elterjedt hírek nem felelnek meg a tényeknek. A kemalista vezérek sok fapintattal és jóindulattal bántak a keresztény lakossággal és a görög hadifoglyokkal.

Konstantinápoly, október 25. Trácia kiürítése rookban folyik. A görög csapatok már kivonultak Tráciából és az anyagok elszállítását befejezték. A semleges zónában az ottani hatóságok a megállapított napon megkezdtek műtődéseket.

Berlin, október 25. A feketeten-geri orosz flotta hetek óta gyakorlatot ík. A flottát három teljes harci készenletben álló tengeralattjáró kíséri

hosszabbításáról szóló javaslatot. A javaslat mellett háromszázötven, el-lene hevenyhaton szavaztak. A német nemzetipárt javaslatát, hogy a végleges etnökválasztásról szóló birodalmi gyűlési határozat kihirdetését három hónappal halasszák el, a többség elvetette. A birodalmi gyűlés november hatodikáig elnapozta tanácsko-zásait. Löbe birodalmi gyűlési elnök közölte Eberttel a birodalmi gyűlés határozatait.

A jóvátételi bizottság tagjai Berlinbe utaznak

Páris, október 25. A jóvátételi bizottság, Bradbury és Barhou javaslatának megvitatása után, egyhangúlag elhatározta, hogy a bizottság összes tagjai vasárnap Berlinbe utaznak, ahol a német kormányval megtárgyalják a német költőegyeztetés egyenlőségének helyreállításához szükséges rendszabályokat és a márka stabilizálásának kérdéseit.

Berlin, október 25. A német francia újjáépítési konferencia meggyezésessel végződött. A szerződés hamarosan megkötik.

Berlin, október 25. Tegnap kezdődtek meg az elpusztított vidékek helyre-állítására vonatkozó közvetlen tárgyalások a francia német delegátusok között. Németország kiküldött két képviselőt, hogy azt a szándékot fejezzék ki, amely a franciák követeléseit, nem tudják be-szállítani.

ánya

ona-lárná-
usztulása,
sz szeren-
ekülli

egnap dél-
betett, mikor
bir járta be.
az Ilona-
án kidarült,
kisebb mé-
első pilla-
t az Ilona-
okog folytán.
okozta leg-
södést nem
anya harm-
nöt ember
a robbanás
len folytán
munkáját.
ég nem tud-
sámát. Va-
a robbanás
munkás ál-
nségnek.
ások holt-
kiszedni a
sleges furó-
ták megsze-
katonaság
ései munká-

még nem
mmünikét a
n áll rec-
dat a halot-

aronnal je-
e, ahonnan
ki a hely-
u vizsgálá-
lapítása vé-
g a katass-

zottság Sza-
megállapi-
tantat határ-
armegyeiben.
bizottságba
us elnöke,
kérlette Sza-
nível közölte,
műlége szer-
tármegállá-
ntár megál-
előjáróság
hivott egybe
melyen tudó-
gasdászok
gnaitó-bizott-
kerkesik Sza-
tí kérheti a
gfelelő ren-
adák között
alkult ki,
árvonal állal
életképtelen
yben kíván-
i határföldek
át a városi
aga egy ma-
arra, hogy
nta gazdasági
földnek az
határon túl
l a kérvény-
t hirtő:akra

ak el kell
v művét, az

Masamód
9. SZ. 1427

HIREK

A zsidó nők estélye november 4-én. Az idény első és nyilván egyetlen nagy művészi eseménye a november negyedikén a New York összes termében megteremtendő zsidó nők estélye lesz. Alighogy belefogtak a rendezés megszervezésébe, máris oly érdeklődés nyilatkozott meg városunkra, hogy szinte példátlan. Ami Kolozsváron művészet és iradalom, ami jóslás, ami nívó tréfa, ami nemcsak szórakoztató, az mind összpontosul a mulatságon. A közönség a meghívókat már most reklamája.

Szeni Eliz. Szabó Luro ilyen című elbeszéléseinek negyedik folytatása ma helyszíne miatt elmaradt.

Megszűnt a bukaresti ügyvéd-sztrájk. Bukarestből jelentik: Megirtuk, hogy a bukaresti törvényszékek konfliktus tört ki a bírák és ügyvédek között, amelynek következménye az volt, hogy az ügyvédek sztrájkba léptek. A konfliktust tegnap kölcsönös nyilatkozatokkal elintézték a törvényszékek a tárgyalások után megkezdődtek.

Nem hajtják végre a halálos ítéletet az orosz főpapokon. Varsóból jelentik: A lengyel kormány intervenciójára az orosz szovjetkormány megsemmisítette az egyházi kincsek kizsákmányolásának megtagadása miatt halálra ítélt négy főpap ítéletét.

Áprilisban vonulnak be az ujoncok. Bukarestből jelentik: Az 1923. évi korszakély bevonulása 1923. április 1-én lesz. Az új korszakélyok ezután mindig április 1-én fognak bevonulni.

Az aradi Neumann-palota és az önkényes lapelkobzás. Az Uj Kelet Neumann ügyével a temesvári Uj Kor legújabb száma terjedelmesebben foglalkozik. A lap főtartásánál mellékelik áll ebben a közérdekű dologban, leközi Marton Ernő dr. cikkét egész terjedelmében és többek között ezeket írta hozzá:

„Mikor az Uj Kelet megérkezett Aradra, a legrovidebb idő alatt észrevésszerűtlenül valaki az összes lap példányokat. Valaki, akinek személye fölött nem is nagyon sokat kell tudnunk a fejünkbe, ugyanez a valaki, aki ahelyett, hogy rommá lett házának élő lelkiismeretfurdalásaként az ég felé meredő füstös füstöt övta volna meg az összehajlásától és tönkretett lakóitól gondoskodna embereségesen, önkényes lapelkobzás útján váli magát purifikálhatni. Tévédett, Marton Ernő cikkét teljes egészében közöljük és gondoskodni fogunk arról, hogy lapunk az Uj Keletéhez hasonló sors ne érhesse.”

A kolozsvári sakkverseny tegnap ötödik fordulójá követkedett igalmass játszmákban. Különösen a Dragos P.—Hajnal játszmá keltett nagy érdeklődést, amelyet biztos remis állásban elkövetett súlyos hiba miatt szellems lépéssel Dragos P. a maga javára döntött el. Gróf Logothetti Koppándynak megzserente az első vezetett egységet, nyertek meg Tuas Popp ellen, Kelen Ungur ellen, Boer Kirnerrel szemben, Marinoser Paneth és Rozvan Hajnal ellen, erős királyszerényi támadással. Gróf Logothetti megnyerte Kelemen elleni függő játszmáját is, Marinoser Evans cselben győzött Herschko ellen, végül Astor az első nyert játszmához jutott Kirner ellenében. A dr. Tamásy —Davidapárti függőben maradt. A verseny állása: I. csoport. Mendelsóhn 3 (3), gróf Logothetti 3 (4), dr. Tamásy és Koppándy 2/ (4), Kelemen 1 és fél (4), Szentovics fél (4), Ungur 0 (4). II. csoport: Dragos P. 4 (4), Tóth 2 és fél (3), Hajnal 2 és fél (4), Sobnitländer 2 (4), Popp 2 (5), Tuas 2 (2), Rozvan 1 (1), Darvas 0 (5). III. csoport: Dr. Boer 5 (5), Marinoser 4 (5), Herschko 3 (5), Paneth és Kirner 2 (5), dr. Astor 1 (2), Dragos P. 1 (3), Rothstein 1 (5).

Horvát ember a szkuptsina elnöke. Belgrádból jelentik: A szkuptsina új elnökévé Lukinicsot, a horvát szabor volt elnökét választották meg 124 szavattal 88 ellenében.

Letartóztatták az osztrák legitimisták vezérét. Bécsből jelentik: Hoinigg Kuno osztrák legitimista vezérét a cseh határőrség egyik határőrségi községben letartóztatta és Posszonyba vitte. Padgyászaiiban legitimista-propaganda-iratokat találtak.

Az exczsász emlékiratai a köz-társaságot propagálják. New Yorkból jelentik: A „New York Times” Vilmos császár emlékiratainak publikálásával kapcsolatban megjegyei, hogy ezek az emlékiratok a legjobb propagandát képezik a német közírásság mellett, mert bizonyítják milyen hibás a rendszer, amely lehetővé teszi, hogy egy ember oly posiciót foglalhasson el, amelyben kezeben tartja egy birodalom és a világ sorsát, anélkül, hogy erre a születésén kívül megfelelő ráteremtéssel rendelkezett volna.

A peati zsidó tanárok ügye. Budapestról jelentik: A lapközleményekkel ellentétben hivatalosan megállapították, hogy a zsidó hitközség tanárai és tanítói bírharca ügyében nem jött létre a megegyezés. A tanítók Vássonnyi kérésére november elsejéig felfüggesztették a sztrájkot. A hitközségi előjáróság eddig semmit sem szavazott meg a tanzamegyeztetek. Ha elsejéig nem jön létre megegyezés, akkor a tanítók ismét sztrájkba lépnek.

Brazília. Napok óta vibrál a levegőben. Itt is, ott is a fülembe furakodik. A háború utáni Európától megundorodott, sgyonraziásoit, tönkretadótatott, kilakoltatott emberek szemében újabb bignyüldt az utolsó számmal szalmalángja: „Menjünk Brazíliába.” Legendás eseteket tudnak már ismert emberekről. Ez milliomes lett, hástulajdosos a másik. Menjünk Brazíliába. Ott nem kell dolgozni. Kávébokrot és pamutoserjéit ültetünk. Egy év múlva a megművelt területet nekünk ajándékoszák. Ott nincsen lakáshivatal, de még igazoltatás sincs. Csak nyugalom és jólét és végtelen lehetőség. És az emberek processzióba járnak az új megváltó hosszú utcai irodájába. Fiaialembert nem mehet ki? Befogadtatják magukat valamelyik családba. Mindenáron ki kell jutni ebből a Sodomából. Menjünk Brazíliába, az óserdők tropikus hátszába. Ott nem kell dolgozni. És nagy családot mátról-holnapra felszedik sátorfájukat. Mindenüket elköttyave-télik, hajóra ülnek és tulfutott reményességgel indulnak a délamerikai Elderáddra óserdőt irtani. (d. e.)

Szegény örmények. Közül dia dalmis orapatni elől rémületen menekül a keresztény lajoság. Ők ismerik a keleti haromodort. Amikor a görögök nyomultak előre, akkor a török mászárások voltak divatban. Most megfordult a kocka és a görög-örmény lakosság rémületen menekül nyugat felé. Egy nygyentagu örményoszlód utazott a napokban aradon keresztül Bécs felé. A ziványosok báméssa tömege vette körül a lerogyolódott külsejű, hasátlan örményeket, akik remegő hangon beszélték katasztrófájukról, amely nyomorult földönfutókká tette őket. Egy újságíró le is jegyezte a keserves panaszkodást: „Mindanünk elveszett — mondotta tört német nyelven a család. — Házasok, lovak, földünk, összesen csak 750.000 angol fontot, egy millióháromszázötven tízezer forint és egy néhány osomsg szmirnaszönyegot és fél, meg egy lada óskertit sikerült magunkkal hozni.” Szegény örmények! Csak soha nyomorultabb helyzetbe ne legyeenek menekülők. Ezt főleg ukrájnai és lengyelországi hitörössinknak kívánjuk, akik örülnek, ha menekülés közben pusztá életüket megmenthetik, nem úgy, mint a siránkozó örmények, akik közül hatszázmillió lei értékkel indulnak a fényes Bécsbe új életet kezdeni.

A szovjet halállal bünteti a korrupciót Moszkvából jelentik: A szovjetkormány a megvesztegés büntetésének megtorlását büntetésre és vagyonekbotasára szorította fel. A kormány azt hiszi, hogy ezrel a szigorú büntetéssel mérsékelni tudja az elharpórti korrupciót.

Nemzeti Alap-elfadás. Vasárnap délelőtt feltizkor a kolozsvári Uránia színházban Füst Öszkár dr. előadást tart a Nemzeti Alap fejlődéséről. A felette érdekesnek ígérkező előadást vetített képek fogják illusztrálni.

Szilágyi Lajos beszédének visszhangja. Bukarestből jelentik: A fővárosi sajtó hosszabb cikkben foglalkozik Szilágyi Lajosnak a gyulafehérvári koronázásról a magyar nemzetgyűlésen tartott beszédével és köve-tel, hogy a kormány haladéktalanul kérjen magyararátot a magyar kormánytól.

Nagy sikkaszlás a Banca Moldova kárára. Jasiból jelentik: A „Banca Moldova” pénztárában a napokban egy háromszáz ezer leős hiányt fedeztek fel. Az igazságtétel nyomában följelentést tett a rendőrségen és a megindított nyomozás során Braunert, a pénztárkezelő pénztárkezelőt letartóztatták. Az ügyben szenzációs fordulatot hozott a Banca Moldova egyik tisztviselőjének, Tudor Tofanuk öngyilkossági kísérlete. Tofan, aki főbeoltte magát, a kórházban visszanyerte eszméletét és az ágyánál megjelent Jorga ügyész előtt öngyilkossága okait azt vallotta, hogy nem bírta el a gyanúsítást, amelyet a lopást követő órákban kollégái szemérből kiolvastni véltek.

Hötrendorfi Conrad Budapest. Budapestről jelentik: Hötrendorfi Conrad, az osztrák magyar hadsereg volt vezérkari főnöke ma reggel Budapestre érkezett. A volt hadseregvesér állítólag egy hónapig marad a magyar fővárosban.

Ujabb ítéletek a Rathenau-pörben. Berlinből jelentik: A birodalmi törvényszék tegnap ítélezett Stein és Dietrich perében, akik Rathenau gyilkosainak közveve segédkeztek. A bíróság Steint felmentette, mert az ellene emelt vádak nem bizonyultak valóra. Dietrichet hat hónapi fogházra ítélték, mert enyhítő körülménynek tudták be, hogy bajtársi érzésből cselekedt.

Zenei felolvasások. Egészen újszerű kulturúgyet akar a kolozsvári opera képselt karmestere, Schüller Rudolf meghonosítani. Hat zenei felolvasásból álló ciklust kezd meg e hónap huszonhatodikán a konzervatórium (str. Bratiunu 14) hangversenytermében. A zenei felolvasások célja a zenei műveltség terjesztése. A tudományos felolvasásokat Lya Pop, Dio-sou, Róssa és Ionosou művésznők, továbbá Pavel operaszenekes fogják énekkel illusztrálni. Az első felolvasás tárgya: Carmen. Később sorra kerülnek a kolozsvári operában előadott összes darabok.

Házasság. Weisz Jolán és Wesel Károly Cluj, f. hó 29-én, vasárnap d. u. 3 órakor tartják egybekelési ünnepélyüket az orth. zsidótemplom (Zsidó-templom-n) udvarán, melyre rokonokat, jóbarátokat és ismerőseiket ezantn is tisztelettel meghívják.

Radni Dazsól eljegyezte Hirsch Rózsikát Kolozsváron.

Uj osztrák pénzügyi javaslat. Bécsből jelentik: A népszövetség kiküldötti tiltakoztak Segur pénzügyminiszter javaslatát ellen, valamint az ellen, hogy a javaslatot a népszövetség végleges állásfoglalása előtt nyilvánosságra hozták. Erélyesen elfogásolták, hogy a javaslat a főszely az adók fokozására és nem a korona megszállására fekteti. Véleményük szerint az osztrák államháztartás ószseroppan az új adók szükségessége; Szepp kanosllár a delegáció tagjaival megbeszélte a teendőket és elhatározta, hogy új javaslatot dolgoznak ki, amely a jövő héten kerül a nemzetgyűlés elé.

Berihelot táborok bucaja Romániához. Bukarestből jelentik: Berihelot táborok tegnap éjjel elutazott az országból. A pályaudvaron a miniszterek, a tábornoki kar és más 20 tabilitások szívesleg búcsút vettek tőle. A tábornok a „Diminsata” című lap útján küldi üdvöslötét második hazájának, közöszet mondva a sztróterét, amelyben büszkeségteljes és a mielőbbi viszontlátást helyezve kiáltásba.

Nyugodt lefolyású volt a fascisták gyűlése. Nápolyból jelentik: A fascisták csapatszemléje incidens nélkül folyt le. A fascisták a kormányban öt tárcát követelnek. A kongresszuson mintegy harmincszer fascista jelent meg, atikkel szemben a városban huszonöt ezer főnyi rendez katonaságot összpontosítottak. Mussolini kijelentette, hogy a fascisták nem keresnek viszályt a rendez csapatokkal. A kongresszuson délelőlti tíz órakor nyitották meg. Mussolini felolvasta a pártprogramot és ki-jelentette, hogy a fascisták az olasz lakke minden reményét megakarják valósítani.

A cseh gyártipar válsága. Budapestről jelentik: Csehországban uralkodó nagy ipari válság következtében egyes vállalatok Délamerikába akarnak kivándorolni. A kormány megtagadta a prágai textilgyár be-rendezésének kivételi engedélyét.

Tarbut főgimnázium - Kereskedelmi 1:1 (1:0). A közpiskolai bajnokságról folyó küzdelemben a favorit Tarbut, bár mindvégig jobb volt ellenfelénél, csatárainak ózró játéka miatt kénytelen volt félgyőzelemmel megelégedni. Már az első percekben Braun révén magához ragadja a vezetést a Tarbut, a második félidőben Baumzweig kiegyenliti és Lásár győzelemmel kecsegtető löréssé kapufát ér. Biró Sranos, aki Lásár, Fuoha (Tarbut), Vincso (Kor) játékosokat durvságuk miatt kiállította.

Triámérkőzés. A válogatott mérkőzés terminusa ijáratően közeledik és a Kolos ár futballcsapatját reprezentáló csapat gyenge esélyekkel indul a küzdelemben. A tognap megtartott triámérkőzésen nyilvánvaló lett, hogy Jaxobi nem játszhat és Végh II. nem állítható be a nagyváradi felsőcsatásokkal szemben. A dr. Morár által összeállított A. és B. csapat játékosai nem jelentek meg teljes számban s így a mérkőzés köi kibeszépet nyilvánvalóan is elárta maradt. Csak Szatmári bravuros védése és Bornstein kissékeeli emlékeztettek időnként arra, hogy válogatott játékosok játésként néssük. Győzött az A. csapat 5:2 (1:0) arányban. Biró VatiannSabim.

Várady Ilonka táncakadémiáján a héten kezdődik a felsőbb iskolák kolonja, melyre urileányok is meg-beiratkozhatnak. Beiratkozni Róssa utca 4. szám, földszint 4 alatt lehet. Baba és kiadákoknak kolon jövő héten kezdődik, melyre beiratkozni ugyanott lehet. Vasárnap este a rendez filár-estély lesz megtartva a katolikus gimnázium (Farsa-utca 2) tornatermében, előrendü Jazz Band zenekarral.

x Zwack likörkülönlegességek. — Usicum, Cacao, Chouva, Cocotail, Yvette, Chepra, Gin stb. stb. — városunkban ismét kaphatók, az eredeti bérebeli s köismert minőségekben.

Máramaroszigeti előfizetőinket felhívjuk, hogy a lap kézbesiése körül esetleg előforduló panaszokat mindenkor, lehetőleg szonnal, Gárdos József ottani bizományosunkhoz (Fekete könyvkereskedés, Telefon 127) fordulni sziveskedjenek.

Ügyvédek és papirkereskedők figyelmébe. Ha precíz és világes román szövegű blankettákat kíván használni irodájában, úgy ilyen szükségeslet a Kadima Nyomda és Kiválasztott Részvénytársaság (Cluj), strada Baron L. Pop No. 10.) szeresse be. Keresésével, váltófizetési megbízás, biztosítási és kioldgítási végrehajtási kérvény, meghatározás, adósvételi szerződés, tulajdonjog és szlogjog be-kebelezés iránti kérvény, stb. blanketták megrendelése szerint: fogalmai, fölfementes vagy famentes papíron, jutányos áron kaphatók. Amek, aki egy-féle blankettából egyszerre több, mint 250 darabot rendel, kiválasztott nével-irattal is szállítjuk az illető blanketták. Viszonteladónak haza szállítás rabbat. A blanketták összeforgalma után az ügyvédi kamarák útszámalkos hozzájárulásban részesülnek.

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, akció a föld, azé az ország! a Keren Hajszóit a fejlett európai állam élet alapját akarja lerakni a visszaváltott földön, a Tarbut-Kulturális pedig a sivatagvándorlás nevelési alapja

Az ipark

viszakar

Centrális a kolozsv

Kolozsvé életének rész-ből közga hivatalok a szítésóva egyes hivato sok időt vet akik ügyes világosításér szerültek. A és iparkama is egyik ker székhatát n a kamarai n nai paranos viráltak, — kísérelési ed Néhány hé hogy az ipa saját székés visszadásár eredménnyel remény, hog delmi és ip szerve rövid otthonába. A befejezést ny

A kolozsva

kamarai no

költöz

és mentesül

iparosgyűlet

továbbra is

A kamar

donosának v

lősihatóvá t

hogy az ós

delmi és ipa

lőabból szal

elhelyezést n

székhatában

bek közt a

es ipari filár

sok Öszagos

adók Szövete

és Gabonasz

és importörö

deletyési Fac

dekkbátsságe

szekelni az i

szervezést t

ott bíróság

kolozsvári C

daság Ruana

dasági lapok

lőstött meg

Kolozsar

rossinak t

a keresked

viszakarjpa r

sorot intár

elhelyezése r

pedig igen a

szeli ideges f

időtrábló utá

vatalok és

igénybaranni

fékvestű ipar

nak rendleke

tármányek,

együtttesen,

Kolozsár

közgazdasági

tottat szolgá

Sport
Aradi körté &
Cluj, We

Tüzifa

KÖZGAZDASÁG

Cobden-szövetségek alakulnak Romániában

Kolozsvárt jövő héten lesz az alakuló értekezlet

— Az Új Kelet tudósítójától —

A szabadkereskedelmé megvalósításáért indított nemzetközi Cobden-mozgalom élénk visszhangot keltett az erdélyi és bánági fiatal, progresszív kereskedői körökben. A mozgalom nyugati sikerei meggyőződéssé tették a mi kereskedőinket is, akik szükségesnek tartják, hogy Románia fejlődéséhez és hírtelme lendületét vett kereskedelmé bekapcsolódjék a világkereskedelmé friss vérkeringésébe. A Cobden-mozgalom legelső sorban az internacionális szabadkereskedelmé irta másolajára, mint olyat, amely a mesterséges határok közötti a nagy gazdasági válságban faldokló európai nemzeteké a komoly és céltudatos konszolidáció útjára segítheti. És aki ismeri a kereskedelmi nemzetközi relációkat, az tudja, hogy a szabadkereskedelmé programja ma véresen komoly feladat, amelynek hiánya nagyban hozzájárult azoknak a jelenségeknek a kifejlődéséhez, amelyek összehasonlással fenyegetik nemcsak a világkereskedelmé, hanem ezen keresztül az egész gazdasági rendszert, amelyen az államrendszernek konstrukciói nyugszanak.

A Cobden-szövetség társadalmi egyesülés. Tagja lehet bármely progresszív világnézeti kereskedő, gyárigazgató, cégvezető, vagy egyéb intellektuel, aki az internacionális szabadkereskedelmé megvalósításáért elszánsorba akar állani. A Cobden szövetség romániai tagozata megalakításának eszméjét a kereskedői körök élénk érdeklődése folytán a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara vette fel. Tatai Sándor titkár megbeszéléseket folytatott a kolozsvári kereskedelmi élet reprezentánsaival, akik nemzetiségére való tekintet nélkül melegen felkarolták a szövetség megalakításának gondolatait. Marosvásárhelyen Biró József iparkamari titkár, Nagyváradon dr. Friedl János bankigazgató és Temesváron Kun Richárd, a bánági kereskedők egyesületének elnöke dolgoznak a romániai tagozatok kiépítésén. Tatai titkár kijelentése szerint a kolozsvári tagozatot a jövő héten fogják megalakítani. Az alakuló gyűlés meghívottainak sorában résztvesz Kolozsvár gazdasági és kereskedelmi életének minden számotvető tagja.

Belső

(x) Beszűntetik a benzinkivittelt. Bukarestből jelentik: Az utóbbi időben egyre érzhetőbbé vált a petróleumtermékek hiánya. Különösen a nyersbenzin, motorbenzin és világítópetróleum termelése csökkent. Emiatt a kormány fel akarja függeszteni a benzín és a petróleum kivittelt. Az ipar és kereskedelmiügyi minisztériumot már értesítették, hogy újabb exportengedélyt ne adjon ki a régiókat sem hosszabbíthatja meg. A még érvényben lévő engedélyeket természetesen respektálni fogják a rendelet végrehajtásánál. Beavatott helyen úgy tudják, hogy ha a felfüggesztés nem bizonyul elegendőnek, teljesen betiltják a petróleumtermékek kivittelt.

(x) Módosítják a spekulációs-törvényt. Bukarestből jelentik: Az ipar és kereskedelmiügyi minisztérium rövidesen módosítani kívánja a spekulációs ellen hozott törvényt. Ez a módosítás — mondják hivatalos körökben — egyfelől azért szükséges, mert az előrendi sajtósági cikkek szinte napról-napra drágulnak, másrészt pedig a kereskedők egyáltalán nem elégednek meg a törvényes harminc százalékos üzleti ha-

szonnal és a kihágókra kirótt büntetések túlnyúhék. A módosítás első készítésére a minisztérium bizottságot nevezett ki, amely még e héten összeül. Ugy látszik, a kormány ahelyett, hogy teljesen szabaddá tenné, még jobban meg akarja szorítani a kereskedelmé.

(x) Hajóforgalom Románia és a Földközi tenger kikötői között. Bukarestből jelentik, hogy a Konstanca és Konstantinápoly közötti forgalmat újból redukálták. Ezen kívül csak vasárnaponként indul a „Romania” gőzös Konstanca kikötőjéől és saárdán hagyja el Konstantinápolyt. December elsejétől valószínűleg újból megindul Konstanca és Alexandria között a hajóforgalom, amelyet a kijavított „Imparatul Traian” nevű gőzös fog lebonyolítani.

(x) Bankszindikátus alakul az erdélyi hitelintézetek nacionalizálására. Bukarestből jelentik: Szombathételei folyt le a romániai nagybankok gyűlése a Banca Nationalé helyiségében. Ezt a gyűlést annak a megbeszélésére hívták össze, hogy mily módon lehetne végrehajtani és sietetni a kereskedelmi és ipari vállalatok és bankok nacionalizálását. A csatlakozó területek ilyen vállalatit ugyanis még ma is nagy részben külföldi tőke finanszírozza. Oscar Chiriacescu, a gyűlés elnöke, rámutatott, hogy a nagybankok csak úgy működhetnek közre a nacionalizálásban, ha szövetségbe tömörülnek. Az indítványt elfogadták. A bankszindikátus módoszatának tanulmányozására héttagú bizottságot választottak, amelynek tagjai M. Blank, N. P. Stefanescu a bukaresti bankok részéről, kivülük még dr. Schulerus Frigyas (Nagyvárad), Porutiu Peter egyetemi tanár (Kolozsvár), Kaufmann Oszkár a Banca de Credit képviselője, M. Manolescu és dr. Gherua Natta.

(x) Kifizetik a malmosok prémiumát. A gabonárák maximálásakor, mint ismertes, a kormány 30.000 leiben állapította meg egy vagon liszt árát, azzal, hogy amennyiben a vevő a magvasárolt lisztet közfogyasztásnak adja át, az állam ötször leli megtéríti neki minden vagon liszt után. Az erdélyi és bánági malomtulajdonosok legnagyobb része tényleg át is adta az általa vásárolt gabonát a közfogyasztásnak; de a prémiumot még mai napig sem kapta meg. Ezzel kapcsolatban a romániai malmosok elhatározták, hogy ha sérelmeiket rövidesen nem orvosolják, több lisztet nem adnak át a hatóságoknak. A liszthiány elkerülésére a bukaresti ellenőrző hivatal meghívta a malomiparosok képviselőit, akik megígérték, hogy ezen a héten még nem szűntetik be a lisztkiadást. Ennek ellenében értesítte a minisztérium az ország valamennyi pénzügyi szervét, hogy az ellenőrzést haldéktalanul ejtsék meg és a vagononkénti ötször leli prémiumot fizessék ki szeptember és október első felére, sőt egyes erdélyi malmosoknak augusztusra is visszamenőleg. Az ipar és kereskedelmi miniszter reméli, hogy a malomtulajdonosok kívánságát pár napon belül teljesítheti és így biztosítva lesz a lakosság lisztellátása.

Külső

(x) Zürichi zárát október 25-ről. Berlin 12³⁰, Prága 17-75, Budapest 21-75, Bukarest 360.

(x) A magyar bor- és lisztexport nehézségei. Budapestról táviratozzák: A budapesti boréxport lebonyolítása nagy akadályokba ütközik. Ausztria, Németország és Csehszlovákia el akarják zárni határaikat a magyar borbevitel elől. A külföldi piacokon az olasz és spanyol borok nagy versenyre támasztanak a magyar márkánál. Súlyosbíttja a helyzetet, hogy a budapesti Devizaközpont idegen valutákban követeli a kivittaire zerülő magyar bor ellenértékét. A külföldi vevők viszont csak magyar

koronáért hajlandók vásárolni. A borexportörök azt kéri, hogy tekintsenek el az exportvaluta követelésétől és ellenértékül magyar koronát is fogadjanak el. A pénzügyminisztérium azonban nem teljesítette ezt a kérést. Az exportörök csak Svájcban tudnak kisebb-nagyobb mennyiséget elhelyezni, azonban itt is veszély fenyeget és a bevitt megnehecsült. A svájci termelők a külföldi borkivittellel szemben állást foglaltak és a szövetségtenácsot az import betiltására körték. Hasonló a helyzet a magyar lisztexportnál. A csehek magyar koronáért akarnak vásárolni. A malomkoncentráció a borexportörökhöz hasonló kérést intézett a Devizaközponthoz, amely ugy döntött, hogy az exportált liszt után elfogadják a magyar koronát. A cseh vásárlóitól kapott magyar koronát, illetve devizát Pozsonyban és Págyában csak koronára váltják be. Az illetékes körök rámutatnak arra, hogy a csehek magyar koronavásárlási rajtot hozzájárultak a korona külföldi stabilizálásához.

(x) Magyarországon felemlék a kivitteli illetékeket. Budapestról táviratozzák: A magyar pénzügyminisztériumban tervezett dolgznak ki a kivitteli illetékek felemlésére.

(x) Üzembeszűntetések Csehszlovákiában. Budapestról táviratozzák: Csehszlovákia felvidéki megyéiben nagy a gazdasági krízis. A pozsonyi posztógyár, a krompachi vasgyár, a nagyszombati Koburg-művek, a gácsi posztógyár, a vichayei Kachalmann-féle gépgyár, a rózsahegy-i fonógyár, a lipószentmiklósi Klinger féle textilgyár a cseh korona emelkedésével járó gazdasági válság miatt beszűntették üzemüket. Kálisy József szlovenszki miniszter kormánybiztos állít az ipar élére, hogy a további üzembeszűntetéseknek elejét vegye.

(x) Tömörülnek a csehszlovákiai hadikölcsöntulajdonosok. Kassáról jelentik: A szlovákiai és ruszinszki hadikölcsöntulajdonosok Pozsonyban gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy érdekeik megvédésére országos szövetségbe tömörülnek. Az első közgyűlésen, melynek előkészítésével Erben Bélát és Bog-nár Frigyeset bízták meg, összeállítják a követvények statisztikáját, hogy a kormány elé terjesszék.

SPORT

Kavarodás a RMTE játékosainak igazolása körül

— Az Új Kelet tudósítójától —

A kolozsvári sportéletnek újabb szenzációja van. Az intézőbizottság kedden este tartott ülésén hatalmas vitát provokált a KMTE két játékosának: Dársi kapusnak és Kosza csatárnak igazolási kérdése. Novezet játékosok már hónapok óta játszanak a teljesen reorganizált és intenzív sportműködést kifejtő KMTE barátságos és bajnoki mérkőzésein, míg most hosszú idő után egyesek megállapítani vélik, hogy sem Dársi, sem Kosza nem jogosultak még a nyilvános szereplésre, mert a KKASE leigazolt játékosai.

Az intézőbizottság ülésén nagy konsternációt keltett a bejelentés, amelynek állításai ha beigazolódnak, súlyos bonyodalmakat fognak előidézni. Súlyosbíttja a helyzetet, hogy az intézőbizottság régebbi üléséről felvett jegyzőkönyvek, amelyek perdozó bizonyítékokul szolgálhattak volna a bonyolult ügyben, eddig még meg nem állapított módon elvesztettek, illetve eltűntek. Az intézőbizottság radikálisabb tagjai már a KMTE öszi bajnoki mérkőzéseinek megemlékeztetését és ezzel a KMTE-nek a sőt gyepen elért dicsőséges szereplésének a sőt asztalul való annulálását proposálták, végül is azonban győzött a józanabb befogás és az ülés elhatározta a tanúk kihallgatását és az alapos, objektív vizsgálat lefolytatását, mielőtt döntést hozott volna a kolozs-

vári bajnokság, de főleg a KMTÉ sorát rondkivül közérő érdeklő kérdésben.

Labdajáték

A kispályán beállították a mérkőzéseket. A kolozsvári városi sportklub mellett levő „kispálya”, ahol az ifjúsági és másvodik csapatok mérkőzéseit bonyolították le, már hónapok óta elhanyagolt állapotban van. A meszelés elmosódott, hiálók nincsenek a kapukon, a pálya talaja puha, helyenként pedig vízfócsák borítják. A kispálya életveszélyes állapota miatt legutóbb az Univerziteté több ifjúsági játékosát szenvedett kisebb-nagyobb sérüléseket. Nagy Lajos szövetségi bíró jelentésében részletesen felsorolta a kispálya fogyatékoságait és kérte, hogy a pályatisztviszbi oltásg haladéktalanul gondoskodjék a pálya rendbetételéről. Az intézőbizottság legutóbbi ülésén foglalkozott a kérdéssel és addig is, míg a pálya használható állapotba hozatik, azon a nyilvános mérkőzések és tréningek tartását megtiltotta. A pálya renoválása manál insább sürgősebb, mert az egyetlen nagy futballpályán a bajnoki, szövetségi díj és ifjúsági mérkőzések tartásához nélkül nem bonyolították le.

XVI. kimutatás

1922 szeptember 1—30-ig a következő sdományok voltak beirodítva:

Persely	775 75 Lei
Templomadomány	300 —
Erdélyi kolónia	1.398 —
Nemzeti Alap értékkekből	60 —
Temesvárról	10.000 —

Összesen: 12 533 75 Lei

Temesvárról (részletes kimutatás az „Uj Kor”-ban) 10.000

Persely

Mintaperselyek

Barátos: Diósi Beldné 386-50.
Barátos: Schwart Miklós 80. Cluj: Rndes Ildoraz 55 Szurdak: a helyi csoport 17 25 Vulcan: Smilovite Samu 81, Schateman Hermana 35, Reingwura Samu 29, Reingwura Gisa 25, Sandrovits Ignac 25, Berkovits Gidaly 17, Reingwura Lipóti, Kati Fischel 10—10, Rosenthal Armin 5 lei (237 —). 775 75

Templomadomány

Máramarossziget: Kálós Dezső 100 Cluj: Friedmann 100, dr. Glasner I sák 100 lei. 300 —

Erdélyi kolónia

Barátoson rendezett virágnapon befolyt 870, Schwart Miklós métaók blokkból 255 Szurdak: a helyi csoport 128. Szélszeg: Grosefeld Wolf gyűjtése 50. Borossebes: Lefkovic Elemér 35, Weinberger Béla 20 lei (55 —). Cluj: Mandula asztaltársaság bencsol a elárveréséből 40 lei. 1 398 —

Nemzeti Alap értékkek

Borossebes: Lefkovic Bernát távirat úrlépoért 60 lei. 60 —

Tudomásul: A konferencia ideje slatt befolyt adományokat októberi kimutatásunkban hoztuk.

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája.

Feladás szerkesztő DR. MARTON ERŐS

Redő: KODIMA nyomda és kiadóvállalat Rt. Szerkesztőségi telefonszám 977.

Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint veszel kiadói hivatal

Cacaovaj, Cukorkásüveg és zacskó

érkezeti Lusztig és Nussbacher cukorkatárba Cluj, Calea Reg. Ferdinand (v. Ferenc József-ut) 31

SZÍNH

Hudák

estén, hétfőn Hudák Julia kolozsvári kövák az ügytncöl, lábú előtt nincs a művészet dukciója a remegése Pedig Hudák bizonyította táncnival, tekeznek kának finon közönséget. Ványai is t-pot kap lámpák elé.

Hablin

Csütörtökön Nidre. Szombat, 10 bérlet und T Vasárnap, 1 let 18 Tenfel Hétfőn, 192 bérlet est, teljesen

MA

Csütörtök: Bu 2-odszó szűntet

Péntek: Buc helyára

Szombat d. (Amerik helyára

Szombat fél 8 szer. R 29. sz. B

Szombat fél 1 először. mter-bé tartja fe

Vasárnap d. u István f

Vasárnap este donag. Premier

Vasárnap este donag.

Hétfő fél 9-ko 6-odszó bérlet 1

Hétfő fél 11-3. adszó

A művészet megváltá

A s

Körbe-kör a közönség a ler Arthur vi színkerül. keretében. A t előadása a leg silési ügyessé g olyan for körbe-t, hogy mindössze ké csapni: előz tedik kép utá a közönség sz

Utanb

Faru

Cluj, Reg.

Ko

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lel. Jelligés hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítanak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 60 bani bélegköltség fizetendő.

Tanítót vagy tanítónőt keresek három gyermek mellé azonnali belépésre Grünmann Miksa erdőkezelő Japán u. p. Nagylonda. 4947 1

Eladó Erdély egyik megye székvárosában kényelmes megélhetést biztosító szépen berendezett, felszerelt Drogueria Dunkynál Cluj, Iőtiér 10. 4843-1

Harisnyakötést, fejletést, talpalást valamint selyemharisnya talpalást és javítást jutányos ár mellett vállalunk. Petőfi-u. 18. földszint 1 sz. 4952

Keresetek vidékre idősebb leány, gyermekhez, ki héberül és németül perfektil tanít. Ajánlatokat Feldmann Dávid Michalov-e, Slovensko — kérek. 4951

Eladó kisbirtok Békás elején 3 szobás lakással, gazdasági épületekkel, gyümölcsösökkel, lucernával Dunkynál Cluj, Főtiér 10 sz. 4949

Szegénysorsu 3 gyermekes özvegy asszony 2 éves kislányát örökbe adná. Cím a kiadóban.

Jó állapotban lévő csillárt és két asztali lámpát vesz k. Cím a kiadóban.

Eladó firnisz gyár, teljesen modern berendezéssel, új gépekkel, tartós épületekkel azonnal, örökáron. Értekezhetni dr. Czitrom Lázár ügyvédnél Marosvásárhelyen (strada Dragalina 18. sz.) 4942

Szakmában jártas tisztviselőt kiadóhivatalunkba felvesszünk. Jelentkezni ugyanott. Eddigi működéséről szóló bizonyítvány elhozandó.

Burgonyát, káposztát, szénát, almát vagontelekben szállíthatunk. Szabados Győző keresek ügynöksége Torda. Telefon 131. 4943

Ein מומחה מ"ש mit gute Referenzen kleiner familie vorzügl. cher בעל תפלה tüchtig בעל חרף und בעל תורה diplomirter מורה sucht bessern Posten. Adresse an die Adm. unter Ernst. 4953

Egy fiatal, nagyon szép szőke és művelt leánynak, ki vallásos szülői házban nőtt fel, keresetek megfelelő jóravaló komoly kereskedő vagy hivatalnok. Hozomány 30 ezer lei. Cím Bolog-jelige alatt a kiadóhivatalban. 4954

Bocskor, mosótalp felsőbőr és szíjgyártóblank

állandóan nagy készlet késznyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett Vidéki megrendéseket kis postacsomagban is eszközök.

Vagonféltelétől 50 százalékos kedvezmény
Sámszon-börgyár
Gyulagvár-utca 1. A gőrszárakátrával szemben. Telefon: Gyár 2-86, lakás 3-87

A cipőipart teljesen megszünt mert a
Renner Testvérek és Társai
Börgyár Rt., Cluj-Kolozsvár
gyárt mindenféle férfi, női és gyermekcipőt szemes és lakbőrűkből is a legelőcsébb kivitelben!! 1301

Ággyag és Vegyipar Rt. Szatmár
Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontszirt, műtrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb.
Vesz: csontot, száraz és vizes húslejt, nyers és olvasztott fagyut.

Gyermek ruhák 1399
raktáron és rendelésre is legolcsébban csak az
ADLER-cégnél
készülnek. Str. Iuliu Maniu (v. Szentegyház-u.) 5. sz.

FÜZETEK,
író- és rajzszerek Schwartz Ignácánál,
Malom-u. 16. kaphatók. Olcsó árak.

Írógépek
és kellékek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsébban vállalok. 1370
Finkler Antal
Cluj, P. Mihai Vitcazul (v. Széchenyi tér) 40. Telefon 493.

A legjobb cipőkrém

LUNA CREAM

A cipőkrémgyártás legújabb terméke

Tartós lényt ad. Szivóssá teszi En-gross eladás! Ier akata: a bőrt Aki egyszer kipróbálja, Mauriciu Jancovici mindig használni fogja Bucuresti, str. Smardan 23

MEGNYILT Clujon a Bolyai-utóban MEGNYILT
Rosmann Mihály szűcsműhelye
ahol minden a számba vágó m. nkát legújabb divat szerint pontosan eszközlők

Használt gépeket vesz, mindentféle javított gépeket szállít, javításokat eszközöl!
Hoffmann Sándor okl. gépészmérnök Cluj, Székely-ut 2 sz. 919 Telefon 919

Telefon 10-54 **Kandia** Telefon 10-54

cukorka és csokoládégyár r. t. Timisoara legújabb és utólérhetetlen minőségben jelenleg gyártott

különlegességei:

Tosca
Karamellák
(tej, kávé és csokoládé izben)
Csokoládé-dessert „Royal“
Shocolat sec
(táblácskákban, legjobb fondant csokoládé)
Főzőcsokoládé
Tunkmassa
Cacaomassa

Főelárusítóhely Clujon :
Lusztig és Nussbächer
Calea Regele Ferdinand 31. szám

Gyógyszerűvegek 1423
FISCHER
napl áron alul kaphatók
Cluj, Piața Unirii 13

Most jelent meg!
Kaczér Illés legújabb könyve
A vakember
tükre
Tizennégy mesteri novella
Művészi kiállításban ára 20 lei
Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában

Kereskedők figyelmébe!
Nagyobb tétel
Berliner Raschel Posztó
nagy és kicsi
Himzett cosmanosi

barehet
Engross eladás!
K E KENDŐ
D Ö

Engross eladás!
valamint más téli fejkendők érkeztek
Judovits Lázár
kendő és szövőfonál nagy kereskedésébe
Cluj, Szép-utca 2.
Telefon : 858.

GUTHÁ. fit
Safu-Mare (Szatmár-Németi)
Gyárt és szállít: 3080-1
Parafadugót, pléhkoronadugót, fadugót, stanolüvegkupakot, capselin-folyadékot, üveg-címket hordólemezeket, facsapot, kénlapot, gelatinet, vízahőlyagot, acélblombát, parafatálpát (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina” vagy „Biroi”-kefeket, filtrirgégeket, asbeszet, gumitömítőket, borszivattyukat, pezsgődrótháló-lemezt és agrátot, cognacos üvegekhez raffiahálót, szivacsot, önzott tubusokat, pléhdobozokat, szóródugókat (Spritzkörke), demionokat (fontott kosárilveg, valamennyi pincészeti cikkeket és gépeket a legolcsóbb napi árban.
Kérjen árajánlatot!

GUTHÁ. fit
Safu-Mare (Szatmár-Németi)
Gyárt és szállít: 3080-1
Parafadugót, pléhkoronadugót, fadugót, stanolüvegkupakot, capselin-folyadékot, üveg-címket hordólemezeket, facsapot, kénlapot, gelatinet, vízahőlyagot, acélblombát, parafatálpát (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina” vagy „Biroi”-kefeket, filtrirgégeket, asbeszet, gumitömítőket, borszivattyukat, pezsgődrótháló-lemezt és agrátot, cognacos üvegekhez raffiahálót, szivacsot, önzott tubusokat, pléhdobozokat, szóródugókat (Spritzkörke), demionokat (fontott kosárilveg, valamennyi pincészeti cikkeket és gépeket a legolcsóbb napi árban.
Kérjen árajánlatot!